

האם ממשלות ישראל לדורותיהן מפקירות את אזרחי מדינת ישראל לסכנת שריפות?

יהושע שקדי, מדען ראשי, רשות הטבע והגנים

מאז השרפה "הגדולה" בכרמל בשנת 1989, ברור לכל ששריפות בשטחים הפתוחים הן נושא חשוב שיש להתמודד אותו. לפיכך, הוקמה וועדת מומחים, שהמליצה באופן שאינו משתמע לשני פנים שכדי להקטין את נזקי השרפות יש להקים אזורי חיץ סביב ישובים, מתקנים חיוניים ודרכים. הוועדה שהתכנסה לאחר השרפה בהרי יהודה בשנת 1995 הגיעה, כצפוי, לאותן מסקנות.

הוועדה שהתכנסה לאחר השרפה בכרמל בשנת 2010, השרפה "הגדולה באמת", הגיעה גם היא לאותן מסקנות. הטרגדיה בכרמל הביאה לשינוי – נכתבה בזריזות **טיוטת** תקנות להקמת אזורי חיץ סביב ישובים. בנוסף, **האוצר דאג למימון של שיקום הכרמל**, שבאמצעותו רשות הטבע והגנים מקימה אזורי חיץ באתריה על פי **טיוטת** התקנות. במקביל, הקרן הקיימת בישראל מקימה אזורי חיץ על פי **טיוטת** התקנות **מתקציבה**.

ממשלות ישראל בכלל ומשרדים הרלוונטיים בפרט (ביטחון פנים, חקלאות, הגנת הסביבה, משפטים) לא הצליחו:

1. **למסד את התקנות** מאז השרפה בכרמל ועד היום, ולכן הקמת אזורי חיץ עדיין אינה מנדטורית.
2. **למצוא תקציב** להקמת אזורי חיץ בכל היישובים. הערה: **האוצר היה מוכן לתקצב** אך דרש, בצדק רב, עבודת הכנה הולמת. בנוסף, ממשלות ישראל התנו את הקמת אזורי החיץ בקבלת תקציב מהקרן הקיימת לישראל. לא סביר שהממשלה תחפש תורם לביצוע מטלות המשפיעות ישירות על חיי אדם.
3. **למצוא דרך לטפל בנושא**, למרות שאחרי השריפה בהרי יהודה בשנת 2021 הוכח באופן ברור שאזורי החיץ יעילים ביותר לצמצום נזקי שרפות.
4. **להכשיר את התנאים לביצוע**, גם כאשר נמצא הגורם (רט"ג) שיהיה מוכן לקחת על עצמו את הקמת אזורי החיץ בכל הארץ. **למרות שהיה הרבה רצון טוב**, המשרד לביטחון פנים, משרד הפנים ומשרד ראש הממשלה לא מצאו את הדרך ליישום.

אני משבח את האוצר שמממן את הטיפול באזורי החיץ על ידי רט"ג.

אני משבח את רט"ג, הארגון בו אני עובד, על ההשקעה, המסירות והיישום המקצועי של הקמת אזורי החיץ.

אני משבח את הקרן הקיימת לישראל המממנת את הקמת אזורי החיץ מתקציבה.

אני משבח את המטה לביטחון לאומי שלקח על עצמו לטפל בנושא וכמעט הצליח להביא את המדינה לביצוע. אבל, גם המטה לביטחון לאומי לא הצליח במשימה. היישובים ותושביהם בסכנה. על אזורי חיץ לאורך כבישים אף אחד עדיין לא מדבר.

האם ממשלות ישראל לדורותיהן וכל משרדי הממשלה המעורבים מפקירים את אזרחי מדינת ישראל לסכנת שריפות? לצערי, כן.